

POPIS ISPITNIH PITANJA IZ KOLEGIJA *Završni ispit na Arheologiji* (266138) -
<https://thetha.ffzg.hr/ECTS/Predmet/Index/35732>

1. Objasnite temeljne pojmove arheološke metodologije – arheološku stratigrafiju, arheološki kontekst i arheološki zapis. U odgovoru navedite njihov međusobni odnos i važnost za interpretaciju arheološkog nalazišta.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlja 2 i 3.

2. Navedite i opišite tri metode daljinskog istraživanja u arheologiji. Za svaku metodu objasnite princip njezina funkcioniranja te navedite koje vrste informacija se tim metodama mogu prikupiti i interpretirati.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlja 2 i 3.

3. Objasnite razliku između prirodnih i kulturnih formacijskih procesa u arheologiji te navedite i objasnite konkretne primjere njihova djelovanja na arheološko nalazište i arheološki zapis.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlja 2 i 3.

4. Objasnite što je tafonomija i koja je njezina važnost.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlje 7

5. Navedite i ukratko objasnite načine analize litičkih artefakata.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlje 8

6. Objasnite zbog čega je važna eksperimentalna izrada kamenog oruda.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlje 8.

7. Objasnite ključne procese koji su utjecali na početke moderne arheologije u 19. stoljeću.

Obavezni kolegij: Osnove arheologije (265802)

Literatura: Renfrew, C., & Bahn, P. (2012). *Archaeology: Theories, methods and practice* (6th ed.). Thames & Hudson - ili bilo koje izdanje – poglavlje 1.

8. Ašelejenski tehnokompleks (kronologija, distribucija, tehnološke značajke, hominini) (str. 71-95).

Obavezni kolegij: Paleolitički lovci skupljači (265807)

Literatura: Klein, R. 2018. Hominin dispersals in the Old World. In: C. Scarre (ed.), *Human Past. World Prehistory and Development of Human Societies*. Thames & Hudson, London, pp. 71-107 (str. 71-95)

9. Objasnite varijabilnost musterijena i musterijensku debatu (str. 124-132)

Obavezni kolegij: Paleolitički lovci skupljači (265807)

Literatura: Pettitt, P. 2018. The Rise of Modern Humans. In: C. Scarre (ed.), *Human Past. World Prehistory and Development of Human Societies*. Thames & Hudson, London, pp. 108-148 (str. 124-132, 137-148)

10. Glavna obilježja gornjeg paleolitika (kronologija, tehnološke značajke, hominini, tehnokompleksi) (str. 137-148).

Obavezni kolegij: Paleolitički lovci skupljači (265807)

Literatura: Pettitt, P. 2018. The Rise of Modern Humans. In: C. Scarre (ed.), *Human Past. World Prehistory and Development of Human Societies*. Thames & Hudson, London, pp. 108-148 (str. 124-132, 137-148)

11. Objasnite pojam stratigrafske jedinice (SJ) u arheološkom zapisu. Definirajte što predstavlja stratigrafska jedinica, koje vrste stratigrafskih jedinica razlikujemo te objasnite na koji se način stratigrafske jedinice prepoznaju, dokumentiraju i interpretiraju tijekom arheološkog istraživanja.

Obavezni kolegij: Metodologija arheoloških istraživanja (276259)

Literatura: Renfrew, C. & Bahn, P. 2020. *Archaeology Theories, Methods and Practice*, 8. izdanje - poglavlje 2 *What is left? The Variety of Evidence* (str. 48-72)

12. Objasnite na koje se načine provodi digitalna dokumentacija tijekom arheološkog istraživanja te objasnite koje vrste podataka se njima bilježe i kako doprinose analizi i interpretaciji arheološkog nalazišta.

Obavezni kolegij: Metodologija arheoloških istraživanja (276259)

Literatura: Renfrew, C. & Bahn, P. 2020. *Archaeology Theories, Methods and Practice*, 8. izdanje - poglavlje 2 *What is left? The Variety of Evidence* (str. 48-72)

13. Objasnite na koji se način tijekom arheološkog istraživanja dokumentiraju i pohranjuju artefakti od organskog materijala. U odgovoru usporedite specifičnosti postupanja s različitim vrstama organskog materijala te navedite konkretne primjere za koštane nalaze.

Obavezni kolegij: Metodologija arheoloških istraživanja (276259)

Literatura: Rodgers, B. A. 2004. *The Archaeologist's Manual for Conservation: A Guide to Non-Toxic, Minimal Intervention Artifact Stabilization*. 2004. – poglavlje *Organics other than wood* (159-184).

14. Objasnite uzroke, tijek i posljedice avarsko-franačkih sukoba od posljednjih desetljeća 8. stoljeća do 803. godine. U odgovoru analizirajte političke i vojne okolnosti koje su dovele do sukoba između Avara i Franačke države, ključne vojne pohode, te neposredne i dugoročne posljedice sukoba za prostor Karpatske kotline i susjednih područja.

Obavezni kolegij: Arheologija i povijest srednjega vijeka (265846)

Literatura: Pohl, W. *The Avars: A Steppe Empire in Central Europe, 567-822*, New York 2018. (str. 69-89, 100-109, 215-220)

15. Opišite razvoj i transformaciju Franačke Panonije od početka 9. do početka 10. stoljeća. U odgovoru obradite upravu, proces kristijanizacije, odnose s lokalnim stanovništvom i susjednim političkim entitetima te ključne događaje koji su obilježili to razdoblje. Posebno razmotrite promjene koje su dovele do slabljenja franačke vlasti početkom 10. stoljeća.

Obavezni kolegij: Arheologija i povijest srednjega vijeka (265846)

Literatura: Filipec, K. *Donja Panonija od 9. do 11. stoljeća*, Sarajevo 2015. (str. 45-90, 91-127)

16. Na temelju ranosrednjovjekovnih arheoloških lokaliteta i slučajnih nalaza u Hrvatskoj i njenoj okolini analizirajte odnos između materijalnih i pisanih izvora. Objasnite koje vrste podataka pruža arheologija, a koje pisani izvori, te kritički razmotrite njihovu pouzdanost, ograničenja i međusobne razlike u interpretaciji povijesnih procesa.

Obavezni kolegij: Arheologija i povijest srednjega vijeka (265846)

Literatura: Filipec, K. *Donja Panonija od 9. do 11. stoljeća*, Sarajevo 2015. (str. 45-90, 91-127)

17. U velikoj dvorani D-VII Filozofskog fakulteta u Zagrebu nalazi se gipsani odljev jednog slavnog grčkog kipa. O kojem je kipu riječ, kojem vremenskom razdoblju grčke skulpture pripada, koji mit prikazuje?

Obavezni kolegij: Civilizacija starog vijeka (266137)

Literatura: Chamoux, F., 1963. *Grčka civilizacija*, Izdavački zavod Jugoslavije, Beograd, *passim*, pogotovo 357-358.

18. Objasni značaj bitke kod rta Akcija. Tko je u njoj sudjelovao, kad se odigrala i kakve je posljedice ostavila za povijest Rima?

Obavezni kolegij: Civilizacija starog vijeka (266137)

Literatura: Grimal, P., 1968. *Rimska civilizacija*, Izdavački zavod Jugoslavije, Beograd, *passim*, pogotovo 71-73.

19. Objasnite osnovne karakteristike interpretativne arheologije, što donosi i u čemu se razlikuje od prethodnih pristupa?

Obavezni kolegij: Neolitik i eneolitik Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265808)

Literatura: Renfrew & Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practice*, poglavlje 12 *Why did things Change*, pp 463-491.

Radivojević: *The Rise of Metallurgy in Eurasia, Evolution, Organisation and Consumption of Early Metal in the Balkans*, poglavlje 2, pp 7-38.

20. Opišite pojavu poljodjelstva (model po vašem izboru).

Obavezni kolegij: Neolitik i eneolitik Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265808)

Literatura: Renfrew & Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practice*, poglavlje 12 *Why did things Change*, pp 463-491.

Radivojević: *The Rise of Metallurgy in Eurasia, Evolution, Organisation and Consumption of Early Metal in the Balkans*, poglavlje 2, pp 7-38.

21. Objasnite nastanak metalurgije u JI Europi.

Obavezni kolegij: Neolitik i eneolitik Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265808)

Literatura: Renfrew & Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practice*, poglavlje 12 *Why did things Change*, pp 463-491.

Radivojević: *The Rise of Metallurgy in Eurasia, Evolution, Organisation and Consumption of Early Metal in the Balkans*, poglavlje 2, pp 7-38.

22. Objasnite temeljne društvene razlike, osim pojave metalurgije, između srednjeg i kasnog neolitika JI Europe.

Obavezni kolegij: Neolitik i eneolitik Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265808)

Literatura: Renfrew & Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practice*, poglavlje 12 *Why did things Change*, pp 463-491.

Radivojević: *The Rise of Metallurgy in Eurasia, Evolution, Organisation and Consumption of Early Metal in the Balkans*, poglavlje 2, pp 7-38.

23. Objasnite razliku između relativnih i apsolutnih metoda datiranja u arheologiji te detaljno prikazite principe, mogućnosti i ograničenja određivanja starosti metodom radioaktivnog izotopa ugljika 14C.

Obavezni kolegij: Osnove arheometrije (265823)

Literatura: Liritzis, I., Laskaris, N., Vafiadou, A., Karapanagiotis, I., Volonakis, P., Papageorgopoulou, C. and Bratitsi, M. (2020) Archaeometry: An Overview. *Scientific Culture*, 6(1), 49–98.

24. Objasnite kako arheometrijske analize doprinose rekonstrukciji tehnologije izrade artefakata te interpretaciji trgovinskih i društvenih odnosa. U odgovoru objasnite primjenu najmanje tri analitičke metode.

Obavezni kolegij: Osnove arheometrije (265823)

Literatura: Liritzis, I., Laskaris, N., Vafiadou, A., Karapanagiotis, I., Volonakis, P., Papageorgopoulou, C. and Bratitsi, M. (2020) Archaeometry: An Overview. *Scientific Culture*, 6(1), 49–98.

Pollard, A.M., Bray, P., Gosden, C., Wilson, A. and Hamerow, H. (2015). Characterising copper-based metals in Britain in the first millennium AD. *Journal of Archaeological Science*, 57, 249–261.

25. Na arheološkom nalazištu pronađena je keramička posuda s koštanim ostacima i tragovima crvene boje, metalni predmet, fragmenti plavog stakla te zidno slikarstvo s plavim i zelenim pigmentom u istom stratigrafskom kontekstu. Osmislite strategiju arheometrijskih metoda analize te objasnite kako bi dobiveni rezultati doprinijeli interpretaciji nalaza.

Obavezni kolegij: Osnove arheometrije (265823)

Literatura: Goffe, Z., 2007. *Archaeological Chemistry*. Wiley-Interscience, Hoboken, N.J.

Odabrati jedno od navedenih poglavlja: Pigments (65,66,72,74,75), Glass (115-117, 121), Ores (160,167-185), Clay (246-260)

26. Kronološki poredajte ranobrončanodobne i srednjebrončanodobne kulture na prostoru sjeverne Hrvatske i navedite apolutne datacije za svaku pojedinu kulturu.

Obavezni kolegij: Brončano i željezno doba Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265823)

Literatura: Ložnjak Dizdar, D. i Potrebica, H., *Brončano doba Hrvatske u okviru srednje i jugoistočne Europe*, Meridijani, 2017., str. 22, 27-37 + 51-61.

27. Navedite sve grupe mlade i starije faze kulture polja sa žarama sjeverne Hrvatske.

Obavezni kolegij: Brončano i željezno doba Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265823)

Literatura: Ložnjak Dizdar, D. i Potrebica, H., *Brončano doba Hrvatske u okviru srednje i jugoistočne Europe*, Meridijani, 2017., str. 71-85 + 103-113.

28. Kako se datira starije željezno doba i koje grupe halštatskog kulturnog kruga postoje na prostoru Hrvatske? Koji je način ukopavanja karakterističan za pojedine skupine, koja su najvažnija nalazišta i karakteristični nalazi koji se vezuju uz te zajednice?

Obavezni kolegij: Brončano i željezno doba Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265823)

Literatura: Potrebica, H., *Kneževi željeznoga doba*, 2013, Meridijani: 59-73. + dopunska literatura: Potrebica, H., Kaptolska skupina i Požeška kotlina, *Arheološki vestnik* 70, 2019., str. 487-502.

29. Koje su dvije keltske zajednice obitavale na području sjeverne Hrvatske i u kojem razdoblju? Kojoj od njih pripada groblje Zvonimirovo-Veliko polje, kakav je ondje način ukopa te kakvi su materijalni nalazi najčešći u grobovima?

Obavezni kolegij: Brončano i željezno doba Hrvatske u kontekstu središnje i jugoistočne Europe (265823)

Literatura: Dizdar, M., Zvonimirovo-Veliko polje. *Groblje latenske kulture 1*, Institut za arheologiju, 2013., str. 9-15 + 29-39 (dvojezično 16 str.) + dopunska literatura: Dimitrijević, S., Težak-Gregl, T., Majnarić Pandžić, N., *Prapovijest*, Povijest umjetnosti u Hrvatskoj 1, Naklada Naprijed, 1998., str. 327-348

30. Kronološki nabrojite i opišite tri egejske brončanodobne civilizacije.

Obavezni kolegij: Osnove egejske arheologije (265817)

Literatura: Shelmerdine, C. W., 2008. *The Cambridge Companion to the Aegean Bronze Age*, Cambridge University Press, Cambridge, str. 1 –20.

Preziosi, D., Hitchcock, L. A., 1999. *Aegean Art and Architecture*, Oxford University Press, Oxford , str. 29 –30.

Wardle, K. A., 2001. The Palace Civilizations of Minoan Crete and Mycenaean - 2000-1200 BC. U: B. Cunliffe (ur.), *The Oxford illustrated history of prehistoric Europe*, Oxford: Oxford University Press, 202–43.

Tomas, H., 2016. *Prapovijesni Kikladi. Kulture ranoga brončanog doba na kikladscome otočju u Grčkoj*, Školska knjiga, Zagreb, 13–33.

31. Detaljno opišite egejska brončanodobna pisma.

Obavezni kolegij: Osnove egejske arheologije (265817)

Literatura: Shelmerdine, C. W., 2008. *The Cambridge Companion to the Aegean Bronze Age*, Cambridge University Press, Cambridge, str. 1 –20.

Preziosi, D., Hitchcock, L. A., 1999. *Aegean Art and Architecture*, Oxford University Press, Oxford , str. 29 –30.

Wardle, K. A., 2001. The Palace Civilizations of Minoan Crete and Mycenaean - 2000-1200 BC. U: B. Cunliffe (ur.), *The Oxford illustrated history of prehistoric Europe*, Oxford: Oxford University Press, 202–43.

Tomas, H., 2016. *Prapovijesni Kikladi. Kulture ranoga brončanog doba na kikladscome otočju u Grčkoj*, Školska knjiga, Zagreb, 13–33.

32. Obrazložite ulogu Heinricha Schliemanna u razvoju egejske arheologije.

Obavezni kolegij: Osnove egejske arheologije (265817)

Literatura: Shelmerdine, C. W., 2008. *The Cambridge Companion to the Aegean Bronze Age*, Cambridge University Press, Cambridge, str. 1 –20.

Preziosi, D., Hitchcock, L. A., 1999. *Aegean Art and Architecture*, Oxford University Press, Oxford , str. 29 –30.

Wardle, K. A., 2001. The Palace Civilizations of Minoan Crete and Mycenaean - 2000-1200 BC. U: B. Cunliffe (ur.), *The Oxford illustrated history of prehistoric Europe*, Oxford: Oxford University Press, 202–43.

Tomas, H., 2016. *Prapovijesni Kikladi. Kulture ranoga brončanog doba na kikladskome otočju u Grčkoj*, Školska knjiga, Zagreb, 13–33.

33. Objasnite pojmove Ilirija i Ilirik u antičko doba (geografski i administrativni aspekt).

Obavezni kolegij: Iliri, Grci i Rimljani u Iliriku (265826)

Literatura: M. Šašel Kos, Illyria and Illyrians, u: R. S. Bagnall et al. (eds.), *The Encyclopedia of Ancient History*, Malden, MA : Wiley-Blackwell, 2012, 1–3.

34. Objasnite pojam i problem „liburnske talasokracije“.

Obavezni kolegij: Iliri, Grci i Rimljani u Iliriku (265826)

Literatura: J. Poklečki (ur.), *Antički Grci na tlu Hrvatske*, Zagreb 2010, 64, 91–100.

35. Opišite kronologiju osnivanja grčkih kolonija i subkolonija na hrvatskom dijelu istočne obale Jadrana.

Obavezni kolegij: Iliri, Grci i Rimljani u Iliriku (265826)

Literatura: J. Poklečki (ur.), *Antički Grci na tlu Hrvatske*, Zagreb 2010, 63-71, 113–143.

36. Razvoj grčkog hrama.

Obavezni kolegij: Osnove klasične arheologije (265824)

Literatura: W. Lawrence, R. A. Tomlinson, *Greek architecture*, London: Published for the Trustees of the British Museum by British Museum Press. 1995, str 58-98.

37. Kipari klasičnog grčkog razdoblja i njihova djela.

Obavezni kolegij: Osnove klasične arheologije (265824)

Literatura: J. Boardman, *Greek art*, New York: Praeger, 1927, str. 135-177.

38. Tehnike gradnje u rimskoj arhitekturi

Obavezni kolegij: Osnove klasične arheologije (265824)

Literatura: Jean-Pierre Adam, *Roman building: materials and techniques*, London: Routledge, 2025, str. 125-158.

39. Objasnite povijesne okolnosti i glavna obilježja razdoblja velike seobe naroda u Karpatskoj kotlini (između 400. i 600. godine). U odgovoru obuhvatite kronološki okvir, najvažnije etnike koji su sudjelovali u migracijama te političke, društvene i kulturne promjene koje su pritom nastale.

Obavezni kolegij: Opća srednjovjekovna arheologija (265835)

Literatura: Bóna, I. *Der Anbruch des Mittelalters*, Budapest 1976. [Knjiga je objavljena i u prijevodu na engleski jezik te je dostupna on-line u PDF formatu: Bóna, I. *The Dawn of The Dark Ages: The Gepids and the Lombards in the Carpathian Basin*, Budapest 1976. (str. 14-34, 56-59, 98-105)]

40. Opišite obilježja germanskih grobova na području srednje Europe u razdoblju kasne antike i ranoga srednjeg vijeka. Analizirajte pogrebne običaje, grobne priloge, način pokopa te njihovo značenje za razumijevanje društvene strukture i identiteta germanskih zajednica.

Obavezni kolegij: Opća srednjovjekovna arheologija (265835)

Literatura: *Germanen, Hunnen und Awaren. Schätze der Völkerwanderungszeit. Die Archäologie des 5. und 6. Jahrhunderts an der mittleren Donau und der östlich-merowingische Reihengräberkreis*. Ausstellungskataloge des Germanische Nationalmuseums, Nürnberg 1987. (str. 15-26, 119-129, 163-185, 217-232, 428-437)

41. Objasnite i analizirajte gotske i langobardske fibule. U odgovoru obradite njihovu tipologiju, način izrade, materijale, tehnike i stilove ukrašavanja. Također objasnite njihovu funkciju na nošnji.

Obavezni kolegij: Opća srednjovjekovna arheologija (265835)

Literatura: *Germanen, Hunnen und Awaren. Schätze der Völkerwanderungszeit. Die Archäologie des 5. und 6. Jahrhunderts an der mittleren Donau und der östlich-merowingische Reihengräberkreis*. Ausstellungskataloge des Germanische Nationalmuseums, Nürnberg 1987. (str. 15-26, 119-129, 163-185, 217-232, 428-437)

42. Navedite tipološke skupine unutar predromaničke arhitekture u Dalmaciji, opisane u radovima T. Marasovića. Osim općih obilježja razmotrite primjere crkvenih građevina iz pojedinih skupina i mogućnosti uža datacije. Objasnite najvažnije oslonce za užu dataciju predromaničkih crkvenih građevina.

Obavezni kolegij: Rani srednji vijek u Hrvatskoj - starohrvatska arheologija (265836)

Literatura: T. Marasović, Regionalni tipovi starohrvatskog crkvenog graditeljstva, poglavlje u knjizi *Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji*, Split 1994; str. 147-172 (sažetiji tekst u članku „Regionalizam u ranosrednjovjekovnoj arhitekturi Dalmacije“, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, 14, 1984, 135-157).

43. Interpretirajte strane utjecaje u Dalmaciji kroz prizmu grobnih nalaza i crkvene arhitekture. Prema nalazima iz grobova odličnika na Crkvini u Biskupiji kod Knina opišite i datirajte predmete koji potječu iz karolinških radionica, kao i veze s Bizantom. Na primjeru crkve sv. Spasa na vrelu Cetine objasnite prisutnost ranokršćanskih, karolinških i starohrvatskih elemenata unutar predromaničke arhitekture, te liturgijsku uvjetovanost arhitektonskih oblika.

Obavezni kolegij: Rani srednji vijek u Hrvatskoj - starohrvatska arheologija (265836)

Literatura: T. Marasović, Crkva Sv. Spasa na vrelu Cetine. Prilog tipološkoj analizi, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, 22, 1995, 37-52.

44. Opišite odnos između gradova i ruralnog prostora u ranom srednjem vijeku u Hrvatskoj, na temelju razmatranja Ž. Rapanića (arhitektura i skulptura u gradovima i zaleđu, kontinuitet antičkog nasljeđa, crkvene institucije itd.) i T. Marasovića (topografija i morfologija crkvene arhitekture).

Obavezni kolegij: Rani srednji vijek u Hrvatskoj - starohrvatska arheologija (265836)

Literatura: Ž. Rapanić, *Predromaničko doba u Dalmaciji*, poglavlje „Pitanja likovnog i prostornog izražavanja“, Split 1987, str. 74-95.

45. Istaknite opća obilježja perioda 7. i 8. stoljeća u odnosu na razdoblje 9. do kraja 11. stoljeća na području ranosrednjovjekovne hrvatske države. Objasnite, na temelju propisane literature, na koje procese u društvu upućuju arheološki nalazi i kakva je slika ranosrednjovjekovnih lokaliteta.

Obavezni kolegij: Rani srednji vijek u Hrvatskoj - starohrvatska arheologija (265836)

Literatura: *Hrvati i Karolinzi*, Katalog, A. Milošević (ur.), Split 2000, Biskupija -Crkvina, str. 209-228 (grobnici nalazi - veći dio čine ilustracije).

46. Opišite ustroj rimskih provincija u vrijeme Republike i Principata (vrste provincija, upravitelji i upravna struktura u provincijama).

Obavezni kolegij: Uvod u rimsku provincijsku arheologiju (265833)

Literatura: Musić, A. 1910. *Nacrt grčkih i rimskih starina*. Kralj. Hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, Zagreb, str. 105-130.

47. Navedite i na slici označite tri osnovna dijela rimskog legijskog logora, pet logorskih ulica, četiri logorska vrata i osnovne građevine koje se javljaju unutar logora.

Obavezni kolegij: Uvod u rimsku provincijsku arheologiju (265833)

Literatura: a) Sanader, M. 2008. *Imago provinciarum*. Alfa, Zagreb, str. 79-91. (poglavlje: Rimsko vojska i njezini tabori u provinciji Dalmaciji)

b) Connolly, P. 1979. *The Roman Army*. Silver Burdett Company, Morristown 1979. str. 14-15. (poglavlje: The Camp)

48. Opišite etape razvoja rimskih provincija na području Hrvatske od Republikanskog razdoblja do kraja Carstva.

Obavezni kolegij: Uvod u rimsku provincijsku arheologiju (265833)

Literatura: Šegvić, M., D. Marković, D. (ur.) 2014. *Klasični Rim na tlu Hrvatske: arhitektura, urbanizam, skulptura : Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 27. ožujka 2014. - 25. svibnja 2014.*, Galerija Klovićevi Dvori, Zagreb, str. 21-30. [(poglavlje: R. Matijašić, Istra, Dalmacija i Panonija u rimsko doba – povijesni pregled (300. pr. Kr.– 300. poslije Kr.)]

49. Na temelju poglavlja Dana Hicksa (2006., pogl. 6, str. 87–103) objasnite ključne probleme i istraživačke pristupe urbane arheologije novog vijeka. U odgovoru razmotrite specifičnosti gradskih nalazišta, metodološke izazove istraživanja urbanih slojeva te interpretativne mogućnosti koje takva istraživanja pružaju za razumijevanje društvenih, ekonomskih i kulturnih procesa.

Obavezni kolegij: Arheologija novog vijeka i suvremenog doba (170493)

Literatura: *The Cambridge Companion to Historical Archaeology*, 2015. Ed. by Dan Hicks, University of Bristol, Mary C. Beaudry, Boston University (odabrana poglavlja)

50. Prema poglavlju Dana Hicksa (2006., pogl. 9, str. 143–167), objasnite što proučava arheologija industrijskog doba. U odgovoru analizirajte glavne teme istraživanja, vrste lokaliteta i materijalne kulture, kao i doprinos arheologije razumijevanju industrijalizacije i društvenih promjena modernog razdoblja.

Obavezni kolegij: Arheologija novog vijeka i suvremenog doba (170493)

Literatura: *The Cambridge Companion to Historical Archaeology*, 2015. Ed. by Dan Hicks, University of Bristol, Mary C. Beaudry, Boston University (odabrana poglavlja)

51. Na temelju rada C. Theune (2020., str. 11–22) objasnite kako suvremena arheologija pristupa istraživanju sukoba i ratova 20. stoljeća. U odgovoru razmotrite metodologiju istraživanja „mjesta zločina“, etička pitanja, odnos prema memoriji i nasljeđu te ulogu arheologije u interpretaciji modernog doba.

Obavezni kolegij: Arheologija novog vijeka i suvremenog doba (170493)

Literatura: Theune: C. 2014. *Archäologie an Tatorten des 20. Jahrhunderts* (Archäologie in Deutschland, Sonderheft 6). Darmstadt (odabrana poglavlja)

52. Opišite povijesni razvoj i osnovne elemente tlocrta ranokršćanske bazilike te ukratko opišite najranije ranokršćanske bazilike u Rimu, Konstantinopolu i u Svetoj Zemlji.

Obavezni kolegij: Osnove ranokršćanske i kasnoantičke arheologije (265840)

Literatura: Krautheimer, R., 1986. *Early Christian and Byzantine Architecture*. Yale University Press, London, str. 39-92. (poglavlja Part Two. The Fourth Century: Constantinian Church Building i Christian Architecture in the Capitals)

53. Opišite ikonografski repertoar sarkofaga Dobrog Pastira iz Salone (navedite gdje je sarkofag nađen, kome je bio namijenjen i koji su sve motivi prikazani na sarkofagu, kao i njihovu interpretaciju).

Obavezni kolegij: Osnove ranokršćanske i kasnoantičke arheologije (265840)

Literatura: Cambi, N., 2002. Starokršćansko doba. U: Cambi, N. *Antika*. Naklada Ljevak, Zagreb, str. 256-261.

54. Objasnite pojam *domus ecclesiae* i opišite najznačajniji primjer.

Obavezni kolegij: Osnove ranokršćanske i kasnoantičke arheologije (265840)

Literatura: Sanader, M., 2016. *Ranokršćanska arheologija. Od početaka do konstantinskog obrata*. Školska knjiga, Zagreb, str. 97-105.